

Informace

k přijímací zkoušce z českého jazyka a literatury osob pobývajících dlouhodobě v zahraničí při přijímání ke střednímu vzdělávání

Uchazeči o přijetí ke střednímu vzdělávání do čtyřletých (popř. dvou a tříletých) oborů středního vzdělání musí mít dle § 59 školského zákona splněnu povinnou školní nebo ukončeno základní vzdělání před splněním povinné školní docházky. Splnění povinné školní docházky se dokládá předložením příslušných dokladů, resp. dvou posledních vysvědčení dokládajících docházku do školy po dobu devíti roků. Pokud osoba pobývající dlouhodobě v zahraničí plnila povinnou školní docházku na území jiného státu, předkládá uvedené doklady jak v originálním znění, tak současně v úředně ověřeném překladu do jazyka českého (nejedná-li se o doklady v jazyce slovenském), pokud škola uchazeči nesdělí, že takový překlad nevyžaduje (§ 16 odst. 1 a 2 správního řádu).

Vzdělání žáka přicházejícího ze zahraničí se posuzuje **primárně podle právních předpisů v zemi původu, sekundárně dle českých právních předpisů**. Při příchodu do České republiky po získání základního vzdělání či splnění povinné školní docházky v zemi původu či po splnění povinné školní docházky v České republice bez získání základního vzdělání se žák může hlásit ke studiu ve střední škole (§ 59 odst. 1 školského zákona a § 1 odst. 1 písm. i) a j) vyhlášky č. 353/2016 Sb.).

Pokud žák, resp. jeho zákonný zástupce mají zájem o přijetí do základní školy, aby měl žák možnost získat základní vzdělání či splnit povinnou školní docházku v České republice, ředitel základní školy by neměl odmítnout přijetí takového žáka, pokud mu přijetí umožňuje kapacita školy a případně vyhlášená kritéria pro nespádové uchazeče. Tento postup je v nejlepším zájmu žáka – dítěte. Žák je zařazen do ročníku základní školy dle rozhodnutí ředitele školy, nemá-li kmenovou školu. Má-li kmenovou školu a plní-li zákonné zkoušky, je zařazen podle ročníku, kam je zapsán.

Školní docházka je v České republice povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku. Současně platí, že povinnost školní docházky končí koncem školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku, přestože z jakýchkoliv důvodů neabsolvoval celých devět školních roků školní docházky. V tuto chvíli se povinná školní docházka považuje za splněnou

V případě přijímání žáka do středního vzdělávání po splnění povinné školní docházky (ať v České republice nebo v zahraničí) nelze stanovit jako kritérium pro přijetí získání základního vzdělání, resp. vyžadovat uznání rovnocennosti nebo uznání platnosti (nostrifikace) zahraničního vysvědčení v České republice. Úspěšné ukončení základního vzdělání **před splněním povinné školní docházky se dle § 108 školského zákona dokládá uznáním rovnocennosti nebo uznáním platnosti zahraničního vysvědčení v České republice.** Tento doklad vydává na základě žádosti příslušný krajský úřad.

V případě, že se uchazeč hlásí do prvního ročníku nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia (obdobně u osmiletého oboru vzdělání konzervatoře), předkládá spolu s přihláškou vysvědčení ze sedmého, resp. pátého ročníku základní školy. Plnil-li tyto ročníky uchazeč na území jiného státu, dodává uvedené doklady jak v originálním znění, tak současně v úředně ověřeném překladu do jazyka českého (nejedná-li se o doklady v jazyce slovenském), pokud škola uchazeči nesdělí, že takový překlad nevyžaduje (§ 16 odst. 1 a 2 správního řádu). **Pro účely přijímání uchazečů do víceletých gymnázií (§ 61 školského zákona) se za účelem určení, který ročník základní školy žák ukončil, vychází z českých právních předpisů, tedy 1. ročník základní školy ve smyslu § 61 školského zákona je počítán od 6. roku věku.**

Výše uvedené doklady se podávají spolu s přihláškou ke střednímu vzdělávání (§ 1 odst. 1 písm. a) až d) a i) a odst. 2 vyhlášky č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů), nejpozději však dle § 1 odst. 4 uvedené vyhlášky v den, kdy se uchazeč stane žákem střední školy, což je v souladu s § 66 odst. 1 školského zákona prvním dnem školního roku, popřípadě dnem uvedeným v rozhodnutí o přijetí.

U zkráceného studia a nástavbového studia (§ 83 až § 85 školského zákona) je podmínkou přijetí získání příslušného stupně středního vzdělání. Uchazeč hlásící se do zkráceného či nástavbového studia dokládá vždy uznání rovnocennosti či uznání platnosti zahraničního vysvědčení dokládajícího stupeň předchozího vzdělání, tj. stupeň středního vzdělání s výučním listem, příp. stupeň středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Všichni uchazeči o přijetí ke střednímu vzdělávání musí splnit podmínky pro přijetí prokázáním vhodných schopností, vědomostí, zájmů a zdravotní způsobilosti, pokud je pro daný obor vzdělání požadována. – odkaz na NV č. 211/2010 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Od školního roku 2016/2017 musí všichni uchazeči do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou (vyjma oborů vzdělání s talentovou zkouškou, nejde-li o obor vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou) konat jednotnou přijímací zkoušku z matematiky a z českého jazyka a literatury podle § 60 odst. 5 školského zákona (dále jen „jednotná zkouška“). **Osobám s českým nebo cizím státním občanstvím, které získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území České republiky, se při přijímacím řízení promíjí na jejich žádost podle § 20 odst. 4 školského zákona přijímací zkouška z českého jazyka (vzdělávací obor Český jazyk a literatura), pokud je součástí přijímací zkoušky – znalost českého jazyka, která je nezbytná pro vzdělávání, se u těchto osob ověří rozhovorem.** Toto pravidlo platí jak při konání jednotné přijímací zkoušky, tak školní přijímací zkoušky, pokud o jejím konání rozhodl ředitel školy a je-li její součástí ověření znalosti českého jazyka.

Za osoby, které získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území České republiky, se považují všichni uchazeči o střední vzdělání, kteří spolu s přihláškou ke střednímu vzdělávání předloží vysvědčení získané z posledních dvou ročníků školy mimo území České republiky, bez ohledu na to, zda zároveň předloží i vysvědčení české. Rozdíly mezi uchazeči s českým vysvědčením a bez něj může ředitel školy zohlednit ve vypsání kritérií k přijímacímu řízení.

Mezi osoby, které získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území České republiky, nelze řadit uchazeče, kteří se před konáním přijímací zkoušky vzdělávali ve škole v České republice, včetně zahraničních škol působících na území České republiky, a to i když se v nich vzdělávali jen část školního roku (typicky v průběhu 1. pololetí devátého ročníku základní školy).

[Rozhovor nahrazující přijímací zkoušku z českého jazyka](#)

Právní předpisy nestanoví bližší podrobnosti týkající se podmínek vedení rozhovoru dle § 60b odst. 5 školského zákona. Je tedy na řediteli školy, jakým způsobem zajistí jeho průběh a vyhodnocení. Ze školského zákona vyplývá, že se neposuzuje znalost českého jazyka v celé své šíři, ale pouze elementární znalost nezbytná pro vzdělávání v daném oboru. Současně **nesmí otázky kladené při rozhovoru přesahovat znalosti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání**, jinými slovy, nesmí směřovat k znalostem, které by se měl uchazeč naučit až v průběhu studia daného oboru vzdělání.

Vlastní rozhovor může vést s uchazečem jednotlivý pedagogický pracovník, může být organizován i formou komisionální. V průběhu rozhovoru **mluví zkoušející srozumitelně, klidně a pomalu. Používá krátké, jednoduché věty a jasné instrukce. Je vhodné z rozhovoru učinit záznam** (viz Příloha č. 1).

Termín rozhovoru z českého jazyka stanovuje ředitel školy. Může se konat v termínu stanoveném § 60b školského zákona, tj. v období od 12. do 28. dubna pro obory vzdělání s maturitní zkouškou a v období od 22. do 30. dubna pro ostatní obory vzdělání. Rozhovor musí být proveden před vydáním rozhodnutí o přijetí/nepřijetí ke vzdělávání.

Výsledek hodnocení vykonaného a zaznamenaného ústního rozhovoru je nutné nastavit jako **souhlasné či nesouhlasné stanovisko o tom, zda daný uchazeč může vzhledem k jeho znalosti českého jazyka studovat konkrétní obor vzdělání**. Může se tedy stát, že na jednom oboru vzdělání bude výsledkem stanovisko souhlasné, zatímco na druhém bude nesouhlasné. Nevykoná-li uchazeč cizinec ústní rozhovor úspěšně, nesplnil kritéria přijímacího řízení a řadí se do seznamu nepřijatých uchazečů, kteří nesplnili kritéria přijímacího řízení. Neúspěšní uchazeči se mohou účastnit dalších kol přijímacího řízení.

Redukované hodnocení

U uchazečů, kteří nebudou konat jednotnou zkoušku z českého jazyka a literatury podle § 20 odst. 4 školského zákona a prokáží rozhovorem znalost českého jazyka, která je nezbytná pro vzdělávání, vytvoří ředitel školy pro hodnocení výsledku jednotné zkoušky jejich pořadí podle § 14 vyhlášky č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 244/2018 Sb.

Po vykonání jednotné přijímací zkoušky z matematiky, popř. těch částí školní přijímací zkoušky, které neověřují znalost českého jazyka, vytváří ředitel školy tzv. **redukované hodnocení**. Redukované pořadí všech uchazečů vzniká na základě hodnocení **jednotné přijímací zkoušky z matematiky, hodnocení výsledku těch součástí školní přijímací zkoušky, které neověřují znalosti českého jazyka, koná-li se školní přijímací zkouška, a dalších kritérií přijímacího řízení**. Jinými slovy redukované pořadí znamená alternativně vytvořené pořadí všech uchazečů ze všech částí přijímacího řízení kromě zkoušek z českého jazyka. Ředitel školy zařadí daného uchazeče z tohoto alternativního pořadí do výsledného pořadí všech ostatních uchazečů, kteří jsou hodnoceni na základě všech součástí přijímací zkoušky včetně zkoušek z českého jazyka, a to na místo shodné s jeho pořadím v rámci redukovaného pořadí. Pro názornost uvádíme příklad, kdy uchazeč se umístí na základě redukovaného hodnocení na 12. místě, pak je do výsledného pořadí zařazen na 12. místo a původní uchazeč se z 12. místa posouvá na místo 13. a obdobně s ním se posouvají všichni ostatní uchazeči.

Na všechny uchazeče – osoby pobývající dlouhodobě v zahraničí se vztahují, jako na ostatní uchazeče o střední vzdělávání, ustanovení školského zákona o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jimiž se podle § 16 odst. 1 a odst. 2 písm. c) školského zákona rozumí rovněž osoby, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření spočívajících v nezbytné úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám uchazečů. Škola upravuje podmínky přijímání ke vzdělávání podle školského zákona a § 13 vyhlášky č. 353/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů, na základě doporučení vydaného školským poradenským zařízením. Kategorie uzpůsobení podle druhu znevýhodnění, přípustné úpravy zkušební dokumentace a přípustná uzpůsobení přijímací zkoušky jsou stanovena v příloze č. 1 vyhlášky č. 353/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pro úplnost uvádíme, že **posouzení hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčeních uchazeče, který získal předchozí vzdělání ve škole v zahraničí, je v kompetenci ředitele školy** na základě jím vyhlášených kritérií přijímacího řízení podle § 60 odst. 2 písm. a) školského zákona. K zajištění srovnatelného posouzení všech uchazečů se doporučuje vytvořit převodník na klasifikaci stanovenou

§ 3 odst. 1 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů. Pro tento účel je vhodné využít učební plán a způsob klasifikace dotčené školy v zahraničí. Cizinci, kteří nejsou občany Evropské unie, se stávají žáky příslušné střední školy, pokud řediteli školy prokáží nejpozději při zahájení vzdělávání oprávněnost svého pobytu na území České republiky (§ 20 odst. 3 školského zákona).

K tomuto tématu informujeme, že podle § 20 odst. 5 písm. a) a odst. 6 školského zákona zajišťuje krajský úřad příslušný podle místa pobytu žáků, vymezených tímto ustanovením, ve spolupráci se zřizovateli základních škol bezplatnou výuku českého jazyka k jejich začlenění do základního vzdělávání v rozsahu nejméně 70 vyučovacích hodin po dobu 6 měsíců školního vyučování po sobě jdoucích (§ 11 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů). Obsah výuky českého jazyka je určen očekávanými výstupy vzdělávacího oboru Cizí jazyk stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Uchazeči z Ukrajiny

Přijímání uchazečů z Ukrajiny (dále jen cizinci), kterým byla v České republice poskytnuta dočasná ochrana podle zákona o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, je upraveno zákonem č. 67/2022 Sb., zákon o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. Zákon je aktuálně účinný do 31. 8. 2023.

Stanovuje se, že ředitel školy může v souladu s § 63 školského zákona uchazeče přijmout do středního vzdělávání po posouzení dokladů z jeho předchozího vzdělávání. Pokud ředitel školy rozhodne o přijetí uchazeče ke vzdělávání, určí ročník, do něhož bude uchazeč zařazen. Protože školský zákon umožňuje přestup mezi středními školami jen na území České republiky, nemají tito uchazeči cizinci možnost přestupu. Nově se proto řediteli školy **umožňuje přijmout a zařadit uchazeče cizince i do probíhajícího prvního ročníku**. Vždy musí být splněna podmínka ukončení povinné školní docházky.

Cizinci, kteří jsou uchazeči o střední vzdělávání, dokládají vysvědčení z předchozího vzdělávání, popř. další doklady stanovené v kritériích přijímacího řízení. Zákon umožňuje, že mohou tyto doklady zcela nebo z části **nahradit svým čestným prohlášením**. Čestné prohlášení tak bude například obsahovat informaci o tom, ve kterých předmětech a jakým počtem bodů byl žák hodnocen. Tím se zároveň doloží splnění povinné školní docházky jako podmínky přijetí na střední školu. Vychází se z toho, že uchazeči z Ukrajiny, zejména z důvodu svého neočekávaného a nepřipraveného odchodu a navazující složité cesty do České republiky, nemusí mít potřebné doklady k dispozici. Pokud uchazeč potřebnými doklady disponuje, doporučujeme ředitelům upustit od požadavku úředního překladu dokumentů od účastníků řízení, v případě potřeby, u dokladů, jejichž obsah je vhodné přeložit, je možné využít služeb Národního pedagogického institutu ČR.

Pro uchazeče cizince **platí podmínka doložení zdravotní způsobilosti** pro daný obor vzdělání – to nelze nahradit čestným prohlášením. Uchazeči doloží zdravotní způsobilost pro daný obor vzdělání od lékaře působícího na území ČR. Cizinci mají v ČR nárok na zdravotní péči. Vzhledem k potenciálním obtížím (včetně časových a kapacitních) získat potvrzení o zdravotní způsobilosti je možné podání přihlášky i bez tohoto potvrzení. Doklad zdravotní způsobilosti je však nezbytné poté (v právní rovině jako náprava vad přihlášky) doplnit nejpozději před vydáním rozhodnutí o přijetí. Pokud by nebylo v době před vydáním rozhodnutí doloženo, je to důvod k zastavení řízení.

Vzhledem k tomu, že žáci a studenti z Ukrajiny přijíždějí do ČR průběžně, jsou zařazováni do vzdělávacího systému ČR postupně a jsou v něm zařazeni po krátkou dobu, je jejich vzdělávání limitováno jak aktuální situací, tak úrovní jazykových prostředků, která není srovnatelná s ostatními dětmi, žáky a studenty. Z tohoto důvodu se umožňuje, aby MŠMT vydalo opatření obecné povahy, které upraví termíny a lhůty podle školského zákona a způsob nebo podmínky přijímání ke vzdělávání a jeho ukončování. Podmínkou pro stanovení odchylky je, že postup podle právní úpravy by nebyl v dané situaci možný nebo by způsobil nezanedbatelné obtíže. Vyhodnocení, zda je vhodné přijímat opatření obecné povahy, bude vždy na ministerstvu, které musí vyhodnotit adekvátnost takového opatření.

Opatření bude v případě vydání zveřejněno na úřední desce MŠMT a vždy rozesláno do datových schránek škol. Aktuální informace naleznete vždy také na těchto webových stránkách: [Podpora MŠMT v době válečného konfliktu na Ukrajině - edu.cz](https://podpora.msmt.cz)

Bližší informace k přijímacímu řízení ve školním roce 2022/2023 poskytnete:

Mgr. Barbora Krčmářová

odbor středního, vyššího odborného a dalšího vzdělávání MŠMT

oddělení všeobecného vzdělávání

tel. 234 811 755

e-mail: barbora.krcmarova@msmt.cz

Záznam o rozhovoru k ověření znalosti českého jazyka

Jméno a příjmení: _____ Datum narození: _____

Obor vzdělání: _____ Datum rozhovoru: _____

Průběh rozhovoru:

1. **Rozhovor o dosavadním vzdělávání (max. v rozsahu odpovídajícímu RVP ZV) a zájmech uchazeče** (upravte si jednotlivé části podle svých preferencí)

uspěl – neuspěl

Stručné zdůvodnění hodnocení: _____

2. **Sepsání několika slov**

uspěl – neuspěl

Stručné zdůvodnění hodnocení: _____

3. **Popis obrázku**

uspěl – neuspěl

Stručné zdůvodnění hodnocení: _____

4. **Diskuze nad textem** – téma č. _____

uspěl – neuspěl

Stručné zdůvodnění hodnocení: _____

Uchazeč, který z více než jednoho okruhu v rozhovoru je hodnocen hodnocením neuspěl, celkově neuspěl (možno stanovit fixní hranici úspěšnosti, pokud tak učiníte, uveďte v informacích k rozhovoru)

Celkové hodnocení:

USPĚL – NEUSPĚL

Zdůvodnění k celkovému hodnocení: _____

Odlišný názor člena komise: ne – ano _____

Komise:

Předseda (jméno a příjmení, podpis): _____

Zkoušející: (jméno a příjmení, podpis): _____

Přisedící: (jméno a příjmení, podpis): _____